

CAMERA DE CONTURI
BISTRIȚA-NĂSĂUD

RAPORT PRIVIND FINANȚELE PUBLICE LOCALE PE ANUL 2020

la nivelul județului Bistrița-Năsăud

I. Prezentare generală

1. Sfera și competențele de activitate

Curtea de Conturi este una dintre instituțiile fundamentale ale statului de drept care se bucură de independență funcțională, organizatorică și operațională, având ca misiune susținerea și promovarea responsabilității, a corectitudinii și a celor mai bune practici în gestionarea performantă și în condiții de legalitate a resurselor publice.

În baza prerogativelor conferite de Constituție și de Legea nr. 94/1992 actualizată, privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, Camera de Conturi Bistrița-Năsăud în calitate de parte integrantă a acestei instituții, exercită funcția de control asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public la entitățile aflate în sfera de competență.

Conform atribuțiilor legale, Curtea de Conturi este singura competentă să certifice acuratețea și veridicitatea datelor din situațiile financiare verificate și să furnizeze informații independente referitoare la următoarele obiective:

- a) dacă situațiile financiare auditate sunt întocmite, de către entitățile verificate, în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil în România, respectă principiile legalității și regularității și oferă o imagine fidelă a poziției financiare, performanței financiare și a altor informații referitoare la activitatea desfășurată de entitatea respectivă;
- b) dacă modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale, precum și execuția bugetelor de venituri și cheltuieli ale entității verificate sunt în concordanță cu scopul, obiectivele și atribuțiile prevăzute în actele prin care a fost înființată entitatea și respectă principiile legalității, regularității, economicității, eficienței și eficacității.

Asupra datelor înscrise în situațiile financiare nicio altă autoritate nu se poate pronunța decât provizoriu.

Activitatea de audit public extern exercitată de Curtea de Conturi se desfășoară cu respectarea normelor proprii, elaborate în conformitate cu standardele internaționale de audit general acceptate.

În acest context activitatea de audit public extern desfășurată în anul 2021 a fost focalizată pe modul de gestionare și protejare a resurselor financiare publice și pe modul de administrare a patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale furnizând entităților verificate informații și recomandări obiective, independente și corecte, necesare fundamentării deciziilor manageriale, contribuind astfel la îmbunătățirea gestiunii financiare a fondurilor publice.

Prezentul *"Raport privind finanțele publice locale pe anul 2020 la nivelul județului Bistrița-Năsăud"*, a fost întocmit în baza prevederilor art. 38 din Legea nr. 94/1992, privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi și prezintă sintetic constatările, concluziile rezultate din misiunile de audit efectuate în anul 2021, precum și măsurile dispuse prin deciziile emise, contribuind

astfel la îmbunătățirea managementului financiar și a modului de implementare a regulilor bugetare.

Scopul raportului este de a informa utilizatorii interesați – autorități ale administrației publice locale, mass media și publicul larg - asupra modului în care sunt gestionate resursele publice și reprezintă o sinteză a constatărilor, concluziilor și recomandărilor cu privire la măsurile ce urmează a fi luate de conducerea entităților verificate, consemnate în actele de control/audit întocmite de auditorii publici externi la ordonatorii principali și terțieri de credite finanțați din bugetele locale, precum și la operatorii economici- regii autonome cu capital integral sau majoritar al unităților administrativ-teritoriale din județul-Bistrița-Năsăud.

2.Domeniul supus auditării

În ceea ce privește finanțele publice locale activitatea desfășurată de Camera de Conturi Bistrița-Năsăud a avut în vedere întregul proces bugetar derulat în exercițiul financiar al anului 2020, respectiv elaborarea, aprobarea, executarea, controlul și raportarea execuției bugetelor unităților administrativ-teritoriale cuprinse în Programul de activitate al anului 2021, aprobat de Plenul Curții de Conturi.

Acțiunile desfășurate, vizând execuția bugetară din anul 2020, au fost orientate cu precădere către ordonatorii principali de credite ai bugetelor locale, fiind cuprinși în misiuni de audit financiar 27 din cei 63 ordonatori principali existenți la nivelul județului și odată cu aceștia 46 din totalul celor 128 ordonatori terțieri de credite finanțați din bugetele locale.

Finanțele publice locale, în esență, exprimă relațiile de natură economică, materializate în expresie bănească, prin care se formează, administrează și se întrebuințează resursele bănești la nivelul unităților administrativ-teritoriale, pentru satisfacerea unor nevoi generale ale comunităților locale privind învățământul, cultura, asistența socială, serviciile publice generale, serviciile de dezvoltare publică etc.

Reprezentând componenta principală a finanțelor publice locale, bugetele locale asigură fundamentarea resurselor financiare, dimensionarea cheltuielilor în limita veniturilor, stimularea inițiativei locale, afirmarea autonomiei locale și exercitarea controlului asupra utilizării fondurilor publice locale.

În esență, bugetele locale reprezintă principalul instrument destinat fundamentării priorităților și opțiunilor de finanțare a acțiunilor economice, sociale, culturale și a serviciilor publice în conformitate cu strategiile de dezvoltare economico-socială ale unităților administrativ-teritoriale.

Etapă determinantă a activității bugetare la nivel local, fundamentarea, elaborarea, aprobarea și execuția bugetelor locale presupune derularea fluxurilor bugetare privind realizarea veniturilor și efectuarea cheltuielilor prevăzute în buget, în limita sumelor aprobate.

O analiză a veniturilor și cheltuielilor bugetare locale, pe total și pe categorii de venituri și cheltuieli, oferă informații importante referitoare la nivelul de dezvoltare locală, precum și la gradul de autonomie financiară al unei comunități.

Din această perspectivă, verificările efectuate au urmărit realizarea celor două funcții importante ale finanțelor publice, cea de repartiție și cea de control, precum și respectarea principiilor și regulilor ce guvernează finanțele publice în general și cele locale în special.

Bugetul general centralizat al unităților administrativ- teritoriale pe ansamblul județului Bistrița-Năsăud, cuprinde totalitatea veniturilor și cheltuielilor:

- bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județului (bugetul propriu);
- bugetelor instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții din bugetele locale;
- bugetelor instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii;
- bugetului împrumuturilor externe și interne;
- bugetului fondurilor externe nerambursabile.

Dimensiunea resurselor financiare publice derulate de unitățile administrativ-teritoriale aparținând județului Bistrița-Năsăud, în anul 2020, este reflectată de bugetul general centralizat, rezultat din cumularea veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiului și județului Bistrița-Năsăud, ale bugetelor instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții din bugetele locale și ale bugetelor împrumuturilor externe și interne.

Potrivit datelor furnizate de către Agenția Județeană a Finanțelor Publice Bistrița-Năsăud, execuția bugetelor componente ale bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale din județul Bistrița-Năsăud pentru anul 2020 se prezintă astfel:

mii lei

Tabelul nr. 1 – Structura execuției bugetului pe ansamblul județului Bistrița-Năsăud pe anul 2020

	Venituri (încasări)	Cheltuieli (plăți)	Excedent / Deficit
1. Bugetele locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, județelor	1.313.610	1.251.795	61.815
2. Bugetele instituțiilor publice și activităților finanțate integral sau parțial din venituri proprii	373.401	373.352	49
3. Bugetele creditelor externe	-	-	-
4. Bugetele creditelor interne	17.846	15.385	2.461
5. Bugetele fondurilor externe nerambursabile	-	-	-

Din datele prezentate rezultă că, în anul 2020, bugetul general centralizat al celor 63 unități administrativ-teritoriale a însumat venituri încasate în valoare de 1.313.610 mii lei și plăți efectuate în valoare de 1.251.795 mii lei, execuția bugetară la 31.12.2020 încheindu-se cu un excedent în sumă de 61.815 mii lei.

În ceea ce privește execuția bugetelor instituțiilor publice și activităților finanțate integral sau parțial din venituri proprii, aceasta a înregistrat venituri în sumă de 373.401 mii lei, plăți în valoare de 373.352 mii lei, la finele anului 2020 înregistrându-se un excedent în sumă de 49 mii lei.

Nu au fost raportate credite externe, iar bugetele creditelor interne au însumat încasări în valoare de 17.846 mii lei și plăți în valoare de 15.385 mii lei, la 31.12.2020 înregistrându-se un excedent în valoare de 2.461 mii lei.

Comparativ cu execuția bugetară a anului 2019, în anul 2020 bugetul general centralizat a înregistrat o creștere atât a veniturilor bugetelor locale ale unităților administrativ-teritoriale cât și a cheltuielilor bugetelor locale, a bugetelor instituțiilor publice și activităților finanțate integral sau parțial din venituri proprii, precum și a bugetelor creditelor interne, astfel:

- Veniturile bugetelor locale ale unităților administrativ teritoriale au crescut cu 263.457 mii lei (125,1%) iar cheltuielile au crescut cu 75.648 mii lei (106,4%), execuția bugetară la 31.12.2020 încheindu-se cu excedent de 61.815 mii lei față de deficitul de 125.994 mii lei înregistrat la 31.12.2019;
- Veniturile și cheltuielile bugetelor instituțiilor publice și activităților finanțate integral sau parțial din venituri proprii au crescut mai puțin decât cele ale bugetelor locale, veniturile înregistrând un plus de 547 mii lei, iar cheltuielile un plus de 5.158 mii lei, excedentul înregistrat la 31.12.2020 reducându-se cu 4.611 mii lei comparativ cu finalul anului 2019;
- Bugetele creditelor interne relevă faptul că în anul 2020 au existat intrări din această sursă mai mari cu 968 mii lei decât în anul precedent, în timp ce plățile raportate din astfel de surse, constând în rambursarea ratelor și dobânzilor scadente, au înregistrat o creștere cu 4.929 mii lei.

La nivelul județului Bistrița-Năsăud există un număr de 63 bugete locale a căror execuție este asigurată de ordonatorii principali de credite, din care: 1 buget propriu al județului, 1 buget al municipiului, 3 bugete ale orașelor și 58 bugete ale comunelor.

Potrivit datelor centralizate și raportate de către Administrația Județeană a Finanțelor Publice Bistrița-Năsăud, execuția bugetară pe tipuri de unități administrativ-teritoriale (U.A.T.), pe anul 2020, se prezintă astfel:

mii lei

Tip unitate administrativ - teritorială	Nr. entități	Venituri încasate	Plăți efectuate	Rezultat execuție bugetară (Excedent/ Deficit)
--	-----------------	----------------------	--------------------	--

				Deficit)
-U.A.T. Județul Bistrița-Năsăud	1	293.788	279.311	14.477
-U.A.T. Municipiul Bistrița	1	282.756	247.806	34.950
-U.A.T. Orașul Beclean	1	82.950	77.945	5.005
-U.A.T. Orașul Năsăud	1	30.327	29.150	1.177
-U.A.T. Orașul Sângeorz-Băi	1	55.963	50.750	5.213
-U.A.T. Comune	58	567.826	566.833	993
TOTAL	63	1.313.610	1.251.795	61.815

Tabel nr. 2 – Execuția bugetară pe tipuri de ordonatori principali de credite pentru anul 2020

Din datele prezentate rezultă următoarele aspecte:

↳ Bugetul Județului Bistrița-Năsăud a însumat venituri în valoare de 293.788 mii lei, cheltuieli în valoare de 279.311 mii lei, rezultatul execuției bugetare fiind excedent în valoare de 14.477 mii lei.

↳ Bugetul Municipiului Bistrița a însumat venituri în valoare de 282.756 mii lei, cheltuieli în valoare de 247.806 mii lei, rezultatul execuției bugetare fiind excedent în valoare de 34.950 mii lei.

↳ Bugetele celor 3 orașe au însumat venituri în valoare de 169.240 mii lei, cheltuieli în valoare de 157.849 mii lei, rezultatul execuției bugetare fiind excedent în valoare de 11.395 mii lei.

↳ Bugetele locale ale celor 58 comune au însumat venituri în valoare de 567.826 mii lei, cheltuieli în valoare de 566.833 mii lei, execuția bugetară încheindu-se cu excedent în valoare de 993 mii lei.

Comparativ cu anul 2019 evoluția veniturilor (încasărilor) și cheltuielilor (plăților) bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiului Bistrița și județului Bistrița-Năsăud (buget propriu), în anul 2020 se prezintă astfel:

Tip unitate administrativ - teritoriale	Venituri (încasări)			Cheltuieli (plăți)			Excedent/Deficit	
	2019	2020	Diferențe 2020-2019	2019	2020	Diferențe 2020-2019	2019	2020
U.A.T. Județul Bistrița-Năsăud	279.297	293.788	+14.491	311.481	279.311	-32.170	-32.184	+14.477
U.A.T. Municipiul Bistrița	187.524	282.756	+95.232	209.191	247.806	+38.615	-21.667	+34.950
U.A.T. Orașul Beclean	23.316	82.950	+59.634	23.911	77.945	+54.034	-595	+5.005
U.A.T. Orașul Năsăud	28.848	30.327	+1.479	30.620	29.150	-1.470	-1.772	+1.177
U.A.T. Orașul Sângeorz-Băi	20.379	55.963	+35.584	22.741	50.750	+28.009	-2.362	+5.213
U.A.T. comunale	510.789	567.826	+57.037	578.203	566.833	-11.370	-67.414	+993
TOTAL	1.050.153	1.313.610	+263.457	1.176.147	1.251.795	+75.648	-125.994	+61.815

Tabel nr. 3 – Situația comparativă a veniturilor și cheltuielilor pe tipuri de ordonatori principali de credite în perioada 2019- 2020

Datele prezentate relevă faptul că, la partea de venituri toate bugetele locale au înregistrat o creștere a resurselor bugetare, cea mai mare creștere fiind înregistrată de Orașul Beclean, de 3,6 ori și de Orașul Sângeorz-Băi, de 2,8 ori.

La partea de cheltuieli se remarcă o scădere a plăților efectuate de către U.A.T.J Bistrița-Năsăud, U.A.T.O. Năsăud și unitățile administrativ-teritoriale comunale, în timp ce în cazul Municipiului Bistrița, Orașul Beclean și Orașul Sângeorz-Băi, plățile au înregistrat creșteri.

Analizând în detaliu conturile de execuție a bugetelor locale pe anul 2020, se constată că, din cele 63 de unități administrativ-teritoriale, 40 au înregistrat excedent și 23 au înregistrat un deficit al execuției bugetare, acesta fiind suportat din excedentul anilor precedenți.

Referitor la bugetele celor 58 unități administrativ-teritoriale comunale aferent exercițiului bugetar al anului 2020 se pot concluziona următoarele :

➔ Cele mai mari bugete derulate au fost cele ale Unității Administrativ-Teritoriale Comuna Maieru cu venituri în valoare totală de 23.741 mii lei și plăți în valoare de 26.012 mii lei și comuna Feldru, cu venituri totale în sumă de 23.907 mii lei și plăți în valoare de 20.550 mii lei.

➔ Cel mai mic buget derulat a fost cel al Unității Administrativ-Teritoriale Comuna Milaș, cu venituri în valoare de 3.742 mii lei și plăți în valoare de 2.621 mii lei;

➔ 20 comune au efectuat plăți din bugetul local cuprinse între 10.000-20.000 mii lei, respectiv: U.A.T.C. Tiha Bârgăului-23.664 mii lei, U.A.T.C. Bistrița-Bârgăului-22.267 mii lei, U.A.T.C. Telciu-22.248 mii lei, U.A.T.C. Prundu-Bârgăului-20.028 mii lei, U.A.T.C. Rodna-17.539 mii lei, U.A.T.C. Lechința-15.710 mii lei, U.A.T.C. Târlisua-15.377 mii lei, U.A.T.C. Nușeni-14.499 mii lei, U.A.T.C. Șanț-14.059 mii lei, U.A.T.C. Nimigea-13.311 mii lei, U.A.T.C. Livezile-13.200 mii lei, U.A.T.C. Teaca-13.186 mii lei, U.A.T.C. Rebrîșoara-12.639 mii lei, U.A.T.C. Josenii Bârgăului-11.846 mii lei, U.A.T.C. Șieu Măgheruș-11.606 mii lei, U.A.T.C. Budacu de Jos-11.598 lei, U.A.T.C. Braniștea-11.369 mii lei, U.A.T.C. Zagra-11.298 mii lei, U.A.T.C. Ilva Mică -10.930 mii lei, U.A.T.C. Lunca Ilvei-10.072 mii lei;

➔ 22 comune au efectuat plăți din bugetul local cuprinse între 5.000-9.900 mii lei, după cum urmează: U.A.T.C. Spermezeu-9.843 mii lei, U.A.T.C. Parva-9.637 mii lei, U.A.T.C. Romuli-9.429 mii lei, U.A.T.C. Dumitra-9.317 mii lei, U.A.T.C. Șieuț-9.287 mii lei, U.A.T.C. Căianu Mic- 9.057 mii lei, U.A.T.C. Mărișelu -8.834 mii lei, U.A.T.C. Dumitrița-8.500 mii lei, U.A.T.C. Leșu-8.222 mii lei, U.A.T.C. Urmeniș-8.161 mii lei, U.A.T.C. Ilva Mare-7.763 mii lei, U.A.T.C. Chiochiș -7.517 mii lei, U.A.T.C. Ciceu Giurgești-7.508 mii lei, U.A.T.C. Uriu-6.534 mii lei, U.A.T.C. Galații Bistriței-6.245 mii lei, U.A.T.C. Cetate-6.197 mii lei, U.A.T.C. Poiana Ilvei-6.033 mii lei, U.A.T.C. Salva-5.999 mii lei, U.A.T.C. Monor-5.779 mii lei, U.A.T.C. Petru Rareș-5.576 mii lei, U.A.T.C. Șintereag-5.572 mii lei, U.A.T.C. Măgura Ilvei-5.355 mii lei;

➔ 13 comune au efectuat plăți din bugetul local sub 5.000 mii lei, după cum urmează: U.A.T.C. Rebra-4.908 mii lei, U.A.T.C. Șieu-4.605 mii lei, U.A.T.C. Matei-4.386 mii lei, U.A.T.C. Negrilești-4.385 mii lei, U.A.T.C. Miceștii de Câmpie-4.361 mii lei, U.A.T.C. Sânmihaiu de Câmpie-4.219 mii lei, U.A.T.C. Șieu-Odorhei-4.135 mii lei, U.A.T.C. Coșbuc-4.082 mii lei, U.A.T.C. Chiuza-3.988 mii lei, U.A.T.C. Budești-3.925 mii lei, U.A.T.C. Runcu Salvei-3.620 mii lei, U.A.T.C. Ciceu Mihăiești-3.295 mii lei și U.A.T.C. Silivașu de Câmpie-2.932 mii lei.

Așa cum rezultă din datele prezentate cheltuielile totale au avut o creștere cu 75.648 mii lei în anul 2020 față de anul anterior, care se datorează și utilizării de către majoritatea unităților administrativ-teritoriale a unei sume totale considerabile la titlul 58 „Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020”, în valoare de 396.990 mii lei, în creștere cu 152.475 mii lei față de anul anterior.

Dacă avem în vedere evoluția din ultimii 5 ani, se poate afirma că plățile la acest titlu au înregistrat o creștere substanțială, de 350.072 mii lei, în anul 2016 fiind utilizată suma de 46.918 mii lei, fapt ce denotă că a fost înțeleasă importanța fondurilor externe, comunitățile locale fiind interesate să acceseze și să utilizeze cât mai bine această sursă de dezvoltare.

Cele mai mari plăți din această categorie în anul 2020 s-au înregistrat la nivelul U.A.T. Județul Bistrița-Năsăud-97.674 mii lei, U.A.T. Municipiul Bistrița-67.278 mii lei, U.A.T. Orașul Beclean-54.950 mii lei, U.A.T. Orașul Sângeorz-Băi-26.960 mii lei, U.A.T. Comuna Bistrița-Bârgăului-13.939 mii lei, U.A.T. Comuna Tiha Bârgăului-13.234 mii lei, U.A.T. Comuna Telciu-12.252 mii lei și U.A.T. Comuna Maieru -11.055 mii lei.

O analiză a veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale, pe total și pe surse de venituri și categorii de cheltuieli, oferă informații importante referitoare la nivelul de dezvoltare locală, precum și la gradul de autonomie financiară al unei comunități.

Potrivit datelor centralizate, furnizate de către Activitatea de Trezorerie și Contabilitate Publică situația sintetică a execuției veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale, pe ansamblul județului Bistrița-Năsăud, la data de 31.12.2020, este următoarea:

a) Veniturile bugetelor locale

Veniturile bugetului local pe ansamblul județului, cuprinzând totalitatea bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiului Bistrița și Județului Bistrița-Năsăud pentru anul 2020, se prezintă în structură astfel:

mii lei

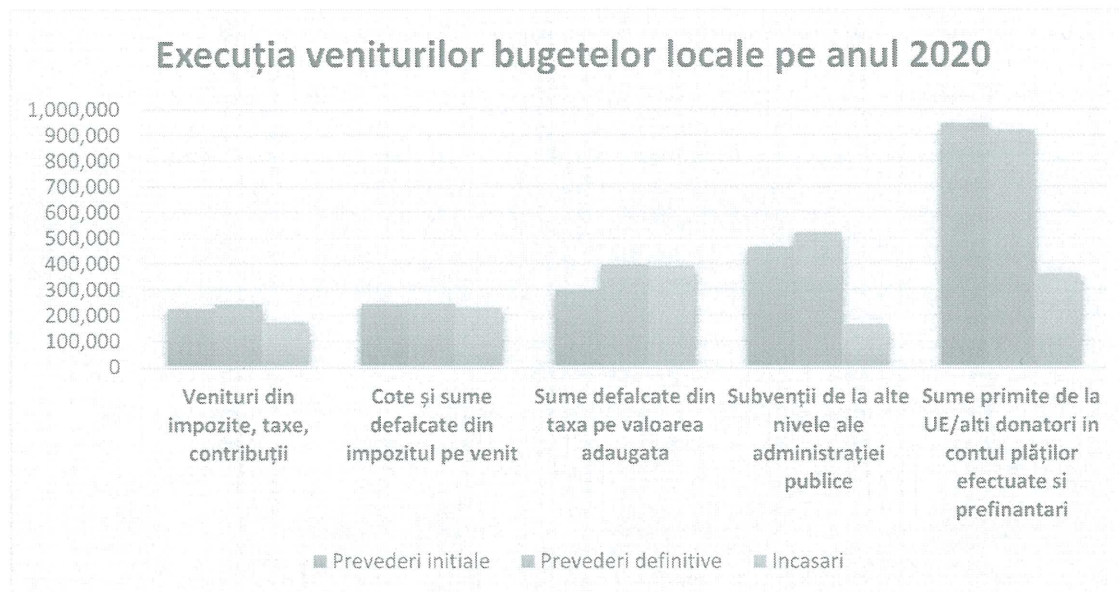
	Prevederi inițiale	Prevederi definitive	Încasări	% încasări din prevederi inițiale	% încasări din prevederi definitive
1.Venituri din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri	225.692	241.758	172.316	76,4	71,3
2.Cote și sume defalcate din impozitul pe venit	242.904	242.923	227.603	93,7	93,7
3.Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată	297.294	396.125	390.756	131,4	98,6
4.Subvenții de la alte nivele ale administrației publice	465.148	521.316	163.115	35,1	31,3
5.Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări	947.488	919.626	359.820	37,9	39,1
VENITURI - TOTAL (1+2+3+4+5)	2.178.526	2.321.748	1.313.610	60,3	56,6

Tabel 4-Structura veniturilor bugetului local planificate și realizate în anul 2020

Din datele prezentate rezultă că nivelul încasărilor totale este mai mic atât față de prevederile inițiale, cu 864.916 mii lei, cât și față de prevederile definitive, înregistrându-se o nerealizare de 1.008.138 mii lei, care se localizează la toate categoriile de venituri, cea mai mare fiind la subvențiile de la alte nivele ale administrației publice, unde gradul de realizare este de 31,3%.

Cel mai aproape de nivelul bugetat se situează încasările realizate la sumele defalcate din taxa pe valoare adăugată și la cote și sume defalcate din impozitul pe venit, ambele situându-se la peste 90% față de prevederile definitive.

Prezentate grafic, veniturile încasate în anul 2020, comparativ cu prevederile inițiale și cele definitive, pe surse, se prezintă astfel:

Grafic 1 – Execuția veniturilor bugetelor locale în anul 2020 (mii lei).

Analiza unor indicatori specifici ai bugetului local centralizat pentru partea de venituri, la nivelul județului Bistrița-Năsăud pentru anul 2020, se prezintă astfel:

VENITURI				
Nr. Crt.	Indicatori sinteză	Formula de calcul	Sume mii lei	Procent/ Valoare

1	Gradul de realizare a veniturilor	Venituri totale încasate	1.313.610	56,6%
		Venituri totale programate	2.321.748	
2	Gradul de realizare a veniturilor proprii	Venituri proprii încasate (inclusiv cote din imp.pe venit)	399.919	82,5%
		Venituri proprii programate	484.681	
3	Gradul de finanțare din venituri proprii	Venituri proprii încasate	399.919	30,4%
		Venituri totale încasate	1.313.610	
4	Gradul de autofinanțare	Venituri proprii încasate (exclusiv cote)	172.316	13,1%
		Venituri totale încasate	1.313.610	
5	Venituri proprii încasate per capital	Venituri proprii încasate	399.919	1,22
		Număr de locuitori	327.523	
6	Gradul de dependență al bugetului local față de bugetul de stat	Încasări din surse primite de la bugetul de stat/UE	913.691	69,6%
		Venituri totale încasate	1.313.610	

Tabel 5-Indicatori de sinteză venituri buget local centralizat pentru anul 2020

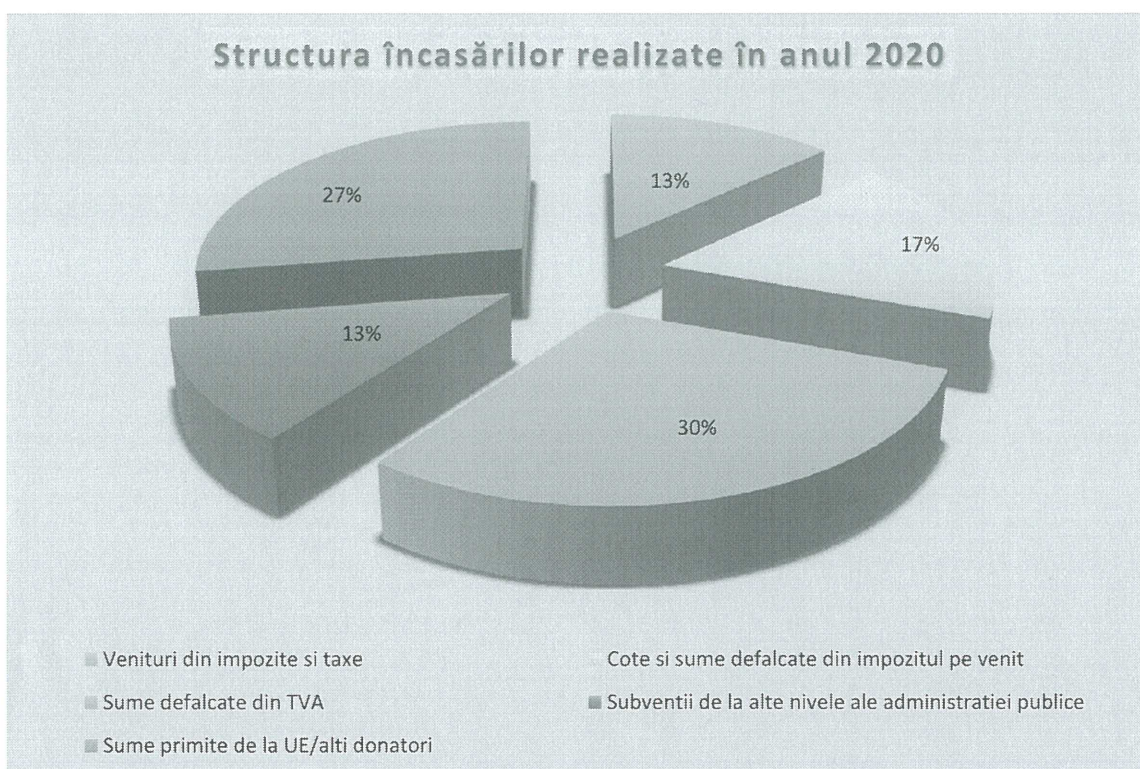
Din analiza în structură veniturile încasate se remarcă că în continuare ponderea veniturilor încasate în total venituri ale unităților administrativ- teritoriale, este deținută de fondurile transferate din bugetul de stat, respectiv sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată – 390.756 mii lei și subvenții de la alte nivele ale administrației publice – 163.115 mii lei, cele două surse însumând 42,2 % din total încasări.

La polul opus se situează încasările din venituri proprii constând în impozite, taxe, contribuții și alte venituri, în sumă de 172.316 mii lei, plus cote și sume defalcate din impozitul pe venit, în sumă de 227.603 mii lei, care deși mai mari decât în anul anterior, reprezintă doar 30,4 % din totalul încasărilor, ceea ce reflectă un grad scăzut de autofinanțare al unităților administrativ-teritoriale din județul Bistrița-Năsăud, de doar 13,1%.

Aceste date confirmă că în continuare funcționarea administrației publice locale este susținută prin sumele alocate de la bugetul de stat prin redistribuire, pentru echilibrarea bugetelor locale, gradul de dependență al bugetului local față de bugetul de stat fiind de 69,6%.

Dacă raportăm veniturile din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri proprii ale bugetului local, încasate în anul 2020, la numărul de locuitori, din datele prezentate rezultă că fiecare locuitor al județului a contribuit cu 530 lei la bugetul local (172.316 mii lei/327.523 locuitori).

Grafic structura veniturilor totale încasate la bugetul local centralizat al județului Bistrița-Năsăud în anul bugetar 2020, este următoarea:

Grafic 2-Structura veniturilor încasate la bugetul general consolidat în anul 2020

Dacă analizăm situația încasărilor pe surse, în anul 2020, comparativ cu anul 2019, aceasta se prezintă astfel:

mii lei

	Prevederi definitive 2019	Încasări 2019	Prevederi definitive 2020	Încasări 2020	% încasări 2020/ 2019
1.Venituri din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri	207.357	161.011	241.758	172.316	107,0
2.Cote și sume defalcate din impozitul pe venit	216.561	207.180	242.923	227.603	109,9
3.Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată	306.145	299.783	396.125	390.756	130,4
4.Subvenții de la alte nivele ale administrației publice	569.977	260.253	521.316	163.115	62,7
5.Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări	537.135	121.926	919.626	359.820	295,1
VENITURI - TOTAL (1+2+3+4+5)	1.837.175	1.050.153	2.321.748	1.313.610	125,1

Tabel 6-Situația comparativă a veniturilor previzionate și a celor încasate în perioada 2019-2020

Din datele prezentate se remarcă o creștere a încasărilor cu 263.457 mii lei față de anul anterior, creștere înregistrată la 4 surse de venituri ale bugetelor locale, singura scădere fiind la subvenții de la alte nivele ale administrației publice, cu 97.138 mii lei.

Cea mai mare creștere s-a înregistrat la sumele primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări, la care încasările aproape s-au triplat în anul 2020 comparativ cu anul precedent, dar acestea reprezintă doar 39,1% din sumele previzionate a fi încasate.

Nerealizarea în cuantumul planificat a veniturilor bugetului local afectează în special volumul cheltuielilor bugetare, direcționate pentru realizarea atribuțiilor, scopului și obiectivelor unităților administrativ-teritoriale, inclusiv dezvoltarea comunităților locale.

b) Cheltuielile bugetelor locale

Cheltuielile bugetelor unităților administrativ-teritoriale realizate în anul 2020 la nivelul județului Bistrița-Năsăud, structurate potrivit clasificăției economice, se prezintă astfel:

mii lei

Tabel 7-Structura cheltuielilor bugetelor locale planificate și realizate în anul 2020

Potrivit datelor prezentate în tabelul nr.7 în anul 2020 execuția cheltuielilor totale (plăților efectuate) a reprezentat jumătate din prevederile bugetare definitive aprobate prin bugetele locale, nefiind realizate cheltuieli previzionate în valoare de 1.241.318 mii lei.

	Prevederi inițiale	Prevederi definitive	Plăți efectuate	% plăți din prevederi inițiale	% plăți din prevederi definitive
1.Cheltuieli de personal	247.160	272.979	248.786	100,7	91,1
2.Bunuri și servicii	223.044	302.980	239.873	107,6	79,2
3. Dobânzi	4.608	3.777	3.424	74,3	90,7
4. Subvenții	10.115	12.154	11.999	118,6	98,7
5. Fonduri de rezervă	4.398	1.659	-	-	-
6. Transferuri între unități ale administrației publice	42.419	48.183	43.857	103,4	91,0
7. Alte transferuri	4.570	5.748	4.365	95,5	75,9
8. Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile	1.195.856	1.180.980	400.093	33,5	33,9
9. Asistență socială	60.287	77.569	63.110	104,7	81,4
10. Alte cheltuieli	21.736	21.786	18.862	86,8	86,6
11.Cheltuieli de capital	519.431	554.038	207.309	39,9	37,4
12. Operațiuni financiare	17.022	12.634	12.468	73,3	98,7
13. Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent	-755	-1.374	-2.351	311,4	171,1
CHELTUIELI-TOTAL (1+...+13)	2.349.891	2.493.113	1.251.795	53,3	50,2

Principala cauză care a influențat nerealizarea pe ansamblu a execuției bugetare a cheltuielilor (plăților), față de prevederile bugetare, este nerealizarea investițiilor publice. Astfel, plățile aferente proiectelor cu finanțare din fonduri europene și cheltuielile de capital au fost realizate doar în proporție de 33,9%, respectiv 37,4%, ceea ce în sumă absolută reprezintă nerealizări de 780.887 mii lei, respectiv de 346.729 mii lei. Nerealizările la cele două categorii de cheltuieli sunt determinate de neîncasarea sumelor de la bugetul de stat și a sumelor primite de la UE/alți donatori, fapt care denotă disfuncții fie în procesul de alocare a acestor venituri, fie în fundamentarea prevederilor bugetare.

Potrivit prevederilor legislative în materie bugetară, unitățile administrativ-teritoriale întocmesc bugete de venituri și cheltuieli și conturi de execuție pe două secțiuni distincte: funcționare și dezvoltare. În secțiunea de funcționare sunt cuprinse acele cheltuieli care asigură funcționarea unităților administrativ-teritoriale locale, respectiv: cheltuielile de personal, cheltuieli cu bunuri și servicii, subvenții, transferuri curente între unitățile administrației publice și alte transferuri pentru cheltuieli curente, asistență socială, rambursări de credite, alte cheltuieli, iar în secțiunea de dezvoltare sunt cuprinse cheltuielile de capital și cofinanțările pentru proiectele cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, inclusiv rambursarea împrumuturilor contractate pentru implementarea acestor proiecte.

În ultimii ani s-a remarcat că secțiunea de funcționare deține ponderea semnificativă în totalul cheltuielilor bugetare, mai ales în anul 2017 când a avut loc o creștere însemnată a cheltuielilor de personal, urmare aplicării Legii nr.153/2017 privind salarizarea personalul plătit din fonduri publice.

La nivelul anului 2020, pe ansamblul județului Bistrița-Năsăud, cheltuielile care asigură funcționarea unităților administrativ-teritoriale au avut o pondere de 51,2% din totalul cheltuielilor, în timp ce cheltuielile aferente secțiunii de dezvoltare au reprezentat 48,8% din totalul execuției bugetare, realizându-se o relativă echilibrare a celor două secțiuni ale bugetului local centralizat.

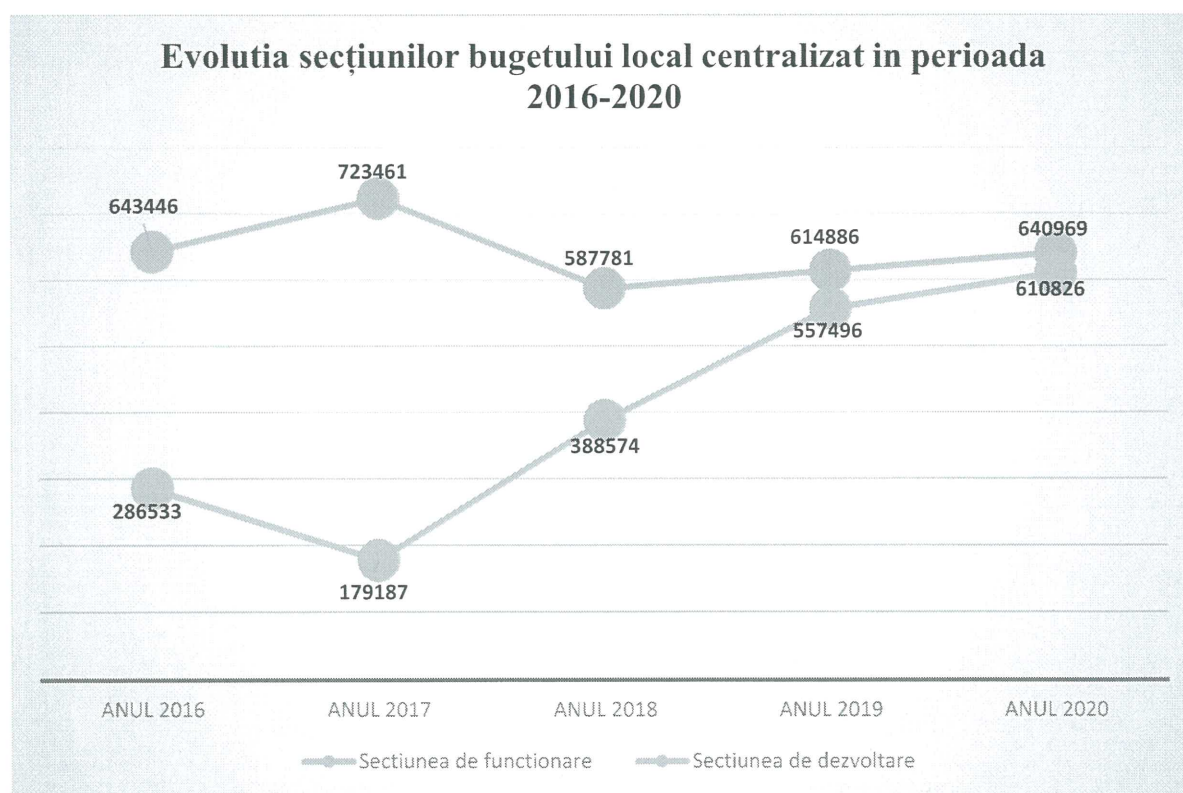
Se remarcă, de asemenea, că suma alocată dezvoltării de către unitățile administrativ-teritoriale din județul Bistrița-Năsăud, de 610.826 mii lei, este cea mai mare din ultimii 5 ani.

Dacă analizăm situația celor două secțiuni ale bugetului local în perioada 2016-2020 rezultă următoarea evoluție:

mii lei					
Tip secțiune	2016	2017	2018	2019	2020
Secțiunea de funcționare	643.446	723.461	587.781	614.886	640.969
Secțiunea de dezvoltare	286.533	179.187	388.574	557.496	610.826
Total buget	929.979	902.648	976.355	1.176.147	1.251.795

Tabelul 8-Evoluția secțiunilor bugetului local centralizat în perioada 2016-2020

Grafic evoluția celor două secțiuni ale bugetului local centralizat, se prezintă astfel:

Grafic 3-Evoluția secțiunilor bugetului local centralizat în perioada 2016-2020

Dacă analizăm comparativ, potrivit clasificăției economice, cheltuielile bugetelor locale, din anul analizat, cu cele efectuate în anul 2019 situația se prezintă astfel:

mii lei

	Prevederi definitive 2019	Plăți efectuate 2019	Prevederi definitive 2020	Plăți efectuate 2020	% plăți 2020/2019
1.Cheltuieli de personal	249.619	237.710	272.979	248.786	+11.076
2.Bunuri și servicii	234.084	188.312	302.980	239.873	+51.561
3. Dobânzi	3.889	3.765	3.777	3.424	-341
4. Subvenții	8.684	8.661	12.154	11.999	+3.338
5. Fonduri de rezervă	1.337	0	1.659	0	0
6. Transferuri între unități ale administrației publice	86.125	83.866	48.183	43.857	-40.009
7. Alte transferuri	4.668	3.715	5.748	4.365	+650
8. Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile	819.874	245.393	1.180.980	400.093	+154.700
9. Asistență socială	70.610	61.341	77.569	63.110	+1.769
10. Alte cheltuieli	24.482	22.988	21.786	18.862	-4.126
11.Cheltuieli de capital	620.014	308.338	554.038	207.309	-101.029
12. Operațiuni financiare	13.161	12.992	12.634	12.468	-524
13. Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent	-436	-934	-1.374	-2.351	+1.417
CHELTUIELI-TOTAL (1+...+13)	2.136.111	1.176.147	2.493.113	1.251.795	+75.648

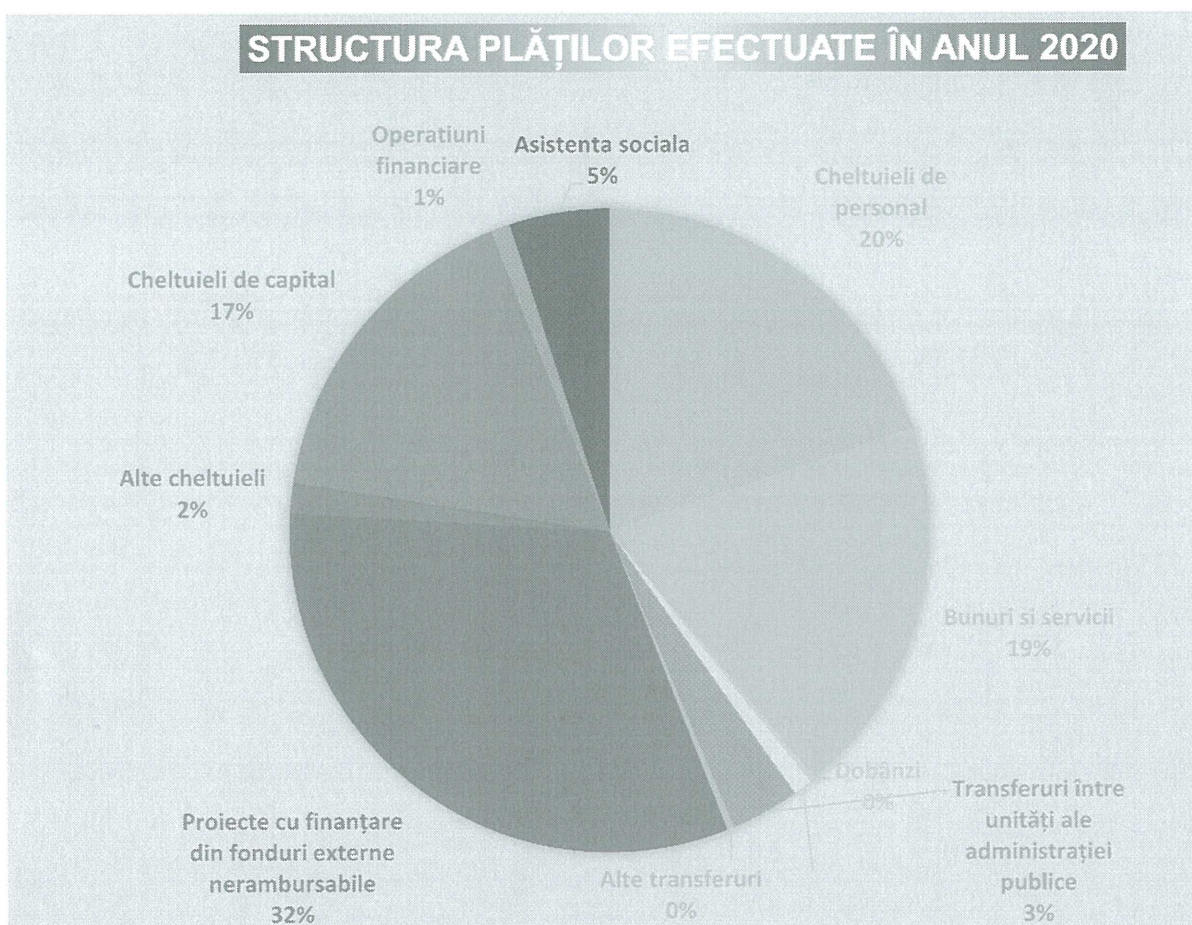
Tabel 9-Structura cheltuielilor bugetelor locale planificate și realizate în perioada 2019- 2020

Din datele prezentate rezultă că, deși față de prevederile definitive există nerealizări la aproape toate tipurile de cheltuieli, pe ansamblu plățile au crescut cu 75.648 mii lei comparativ cu anul anterior, creștere datorată în special sporirii cheltuielilor din proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, cu 154.700 mii lei, ceea ce denotă o direcționare a resurselor existente către acele tipuri de cheltuieli ce se vor materializa în dezvoltarea și modernizarea comunităților locale din județul Bistrița-Năsăud, dar și a cheltuielilor cu bunuri și servicii, care au crescut cu 51.561 mii lei în contextul pandemiei de COVID-19 care a necesitat achiziții specifice pentru a asigura funcționarea în condiții de siguranță a instituțiilor publice.

Ceea mai mare scădere a plăților efectuate în anul 2020 este localizată la cheltuielile de capital, în cifre absolute reducerea fiind de 101.029 mii lei, determinată în principal de neîncasarea la nivelul previzionat a subvențiilor de la bugetul de stat pentru finanțarea Programului Național de Dezvoltare Locală (PNDL).

Clasificate după natura și conținutul economic, ponderile reprezentative în totalul plăților anului 2021 sunt deținute de plățile aferente proiectelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, cu 31,9% și cheltuielilor de personal, cu 19,9%, în timp ce cheltuielile de capital reprezintă doar 16,6%.

Grafic structura plăților efectuate în anul 2020, potrivit clasificății economice este reprezentată astfel:

Grafic 4- Structura plăților efectuate în anul 2020 din bugetele locale

II. Prezentarea rezultatelor acțiunilor de audit desfășurate la nivelul județului

1. Informații privind actele încheiate în urma acțiunilor de audit/control

Misiunile de audit desfășurate de către Camera de Conturi Bistrița-Năsăud, în anul 2021, s-au desfășurat conform programului propriu aprobat de Plenul Curții de Conturi și au vizat:

- ✎ auditarea conturilor de execuție bugetară ale unităților administrativ-teritoriale aflate în aria de competență, inclusiv ale instituțiilor publice subordonate, aferente exercițiului financiar – bugetar al anului 2020, prin misiunile de audit financiar efectuate;

- ✎ controlul legalității contractării/garantării, precum și a utilizării și rambursării finanțărilor rambursabile la nivelul unităților administrativ-teritoriale;

- ✎ controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat de către regii societăți comerciale de interes local precum și controlul situației, evoluției și modului de gestionare a patrimoniului unităților administrativ-teritoriale aflate în administrarea ocoalelor silvice.

- ✎ performanța asocierii în participațiune, concesiionării și închirierii bunurilor din domeniul public și privat al municipiilor.

În domeniul finanțelor publice locale în anul 2021 au fost prevăzute un număr de **34 acțiuni**, la 32 de entități, structurate astfel:

- ✓ **25 acțiuni de audit financiar** asupra conturilor de execuție bugetară întocmite la 31.12.2020, realizate la 25 ordonatori principali de credite ai bugetului local (U.A.T. Județul Bistrița-Năsăud, U.A.T. Municipiul Bistrița, U.A.T. Orașul Beclean, U.A.T. Orașul Sângeorz-Băi și 21 U.A.T. comunale).

De asemenea, în conformitate cu prevederile punctului 260 din Regulamentul privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor

rezultate din aceste activități, concomitent cu misiunile de audit financiar desfășurate la ordonatorii principali de credite s-a verificat modul de fundamentare și utilizare a transferurilor de fonduri publice la un număr de 46 ordonatori terțiari de credite din subordinea acestora.

✓ **3 acțiuni de control** privind legalitatea contractării/garantării, precum și a utilizării și rambursării finanțărilor rambursabile la nivelul unităților administrativ-teritoriale, la: U.A.T.C Rodna, U.A.T.C. Șieu-Măgheruș și U.A.T.C. Uriu;

✓ **4 acțiuni de control** privind situația, evoluția și modul de gestionare a patrimoniului unităților administrativ-teritoriale aflate în administrarea ocoalelor silvice, la: Ocolul Silvic "Izvorul Someșului Mare" R.A., Ocolul Silvic Maieru R.A., Ocolul Silvic al municipiului Bistrița R.A și Ocolul Silvic Tiha Bârgăului R.A. ;

✓ **1 acțiune de control** privind situația, evoluția și modul de gestionare a patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale (U.A.T.) de către societăți comerciale cu capital integral sau majoritar al U.A.T., la S.C. Local Serv S.R.L. Năsăud;

✓ **1 acțiune de audit al performanței** privind eficacitatea asocierii în participațiune, concesionării și închirierii bunurilor din domeniul public și privat al municipiilor, la U.A.T.M. Bistrița.

La data întocmirii prezentului raport sunt **în curs de valorificare 6 rapoarte de audit** la U.A.T.C. Sânmihaiu de Câmpie, U.A.T.C. Șieu-Odorhei, Ocolul Silvic "Izvorul Someșului Mare" R.A., Ocolul Silvic Maieru R.A., Ocolul Silvic al municipiului Bistrița R.A și S.C. Local Serv S.R.L. Năsăud.

Sintetic, situația actelor încheiate în anul 2021 urmare acțiunilor de audit/control în domeniul analizat se prezintă astfel:

	Total	Audit financiar	din care: Audit de conformitate	Audit al performanței
1.Număr acțiuni desfășurate	34	25	8	1
2.Certificate de conformitate	0	0	-	-
3.Rapoarte de control/audit	34	25	8	1
4.Procese verbale de constatare	25	25	0	0
5.Note de constatare	46	46	0	0
6.Decizii emise	25	23	1	1
7.Măsurile dispuse prin decizii	168	152	3	13

Tabel 10 -Situația acțiunilor efectuate și a actelor întocmite în anul 2021 în domeniul finanțelor publice locale

Față de datele prezentate în tabelul nr.10 în perioada analizată au fost programate și realizate un număr de 33 acțiuni de verificare a modului de ducere la îndeplinire/implementare a măsurilor dispuse prin deciziile/recomandările formulate, ca urmare a acțiunilor de control/audit efectuate în perioadele anterioare, fiind întocmite 33 rapoarte de follow-up prin care au fost verificate 260 măsuri, constatându-se îndeplinirea integrală a unui număr de 177 măsuri (81%).

La finalizarea misiunilor de audit financiar efectuate, auditorii publici externi au întocmit 25 rapoarte de audit financiar și 25 procese-verbale de constatare în care au consemnat nereguli financiar-contabile, abateri de la legalitate și regularitate, cauzatoare sau nu de prejudicii, sau venituri suplimentare. În funcție de valoarea abaterilor consemnate în rapoartele de audit au fost exprimate 12 opinii de audit cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte și 13 opinii de audit contrare, situație în care nu a fost emis nici un certificat de conformitate deoarece nici una din situațiile financiare auditate nu reflectă în mod fidel poziția financiară, performanța financiară și alte informații referitoare la activitatea desfășurată de entitățile auditate.

În cadrul acțiunilor de audit financiar desfășurate la ordonatorii principali de credite au fost supuse auditării și transferurile de fonduri publice către 46 ordonatori terțiari de credite din subordinea acestora, sub aspectul fundamentării și justificării sumelor solicitate, al monitorizării și controlului utilizării acestor fonduri în condiții de legalitate, regularitate, economicitate, fiind întocmite 46 note de constatare.

Pentru remedierea abaterilor constatate în activitatea financiar-contabilă a entităților verificate, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități, au fost emise până la data întocmirii prezentului raport, un număr de 25 decizii prin care au fost dispuse conducerii entităților verificate 168 măsuri pentru stabilirea și încasarea veniturilor, stabilirea întinderii prejudiciilor și luarea măsurilor pentru recuperarea lor, precum și pentru înlăturarea neregulilor constatate în activitatea financiar-contabilă sau fiscală controlată precum.

Conducerile instituțiilor controlate/auditate au formulat 4 contestații în legătură cu 5 măsuri cuprinse în deciziile emise toate contestațiile fiind respinse de către Comisiile de soluționare a contestațiilor.

Raportat la numărul total al măsurilor dispuse, măsurile contestate reprezintă 2,9%, rezultând că abaterile consemnate în actele de control/audit au fost fundamentate și argumentate temeinic, iar conducerile entităților auditate și-au însușit deficiențele constatate, asumându-și responsabilitatea pentru înlăturarea abaterilor și luarea măsurilor pentru respectarea cadrului legal aplicabil.

2. Informații privind categoriile de entități verificate la nivelul județului

Camera de Conturi Bistrița-Năsăud exercită competențele conferite de Legea nr.94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, în domeniul finanțelor publice locale, asupra unui număr de **213** entități publice, din care 63 ordonatori principali de credite, 128 ordonatori terțiari de credite de subordonare locală, 15 regii autonome de interes local, 6 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar al unităților administrativ-teritoriale și 1 asociație de dezvoltare intracomunitară.

În anul 2021 Camera de Conturi Bistrița-Năsăud a planificat și efectuat misiuni de audit financiar și audit de conformitate (control) la un număr de **78 de entități** publice de interes local, respectiv **36,6 %** din totalul entităților existente în aria de competență.

Situația entităților existente și a celor verificate, pe categorii, este prezentată în tabelul următor:

Categorii de entități verificate la nivelul unităților administrativ-teritoriale	Entități existente	Entități verificate	%
1.Ordonatori de credite la nivelul unităților administrativ-teritoriale, din care:	191	73	38,2
1.1. ordonatori principali de credite, din care:	63	27	42,9
- consilii județene	1	1	100,0
- municipii	1	1	100,0
- orașe	3	2	66,7
- comune	58	23	39,7
1.2. ordonatori secundari de credite	-	-	-
1.3. ordonatori terțiari de credite, din care:	128	46	35,9
- verificați prin acțiune distinctă	x	x	x
- verificați odată cu ord. principal de credite	x	46	x
2. Regii autonome de interes local	15	4	26,7
3. Societăți comerciale de interes local	6	1	16,7
4.Alte entități	1	-	-
TOTAL	213	78	36,6

Tabel 11-Situația entităților publice de interes local existente și a celor verificate în anul 2021

Din datele prezentate rezultă că, în anul 2021, au fost verificate 36,6% din totalul entităților de subordonare locală aflate în sfera de competență, structurate astfel: 42,9% în cazul ordonatorilor principali de credite, 35,9% în cazul ordonatorilor terțiari de credite, 26,7% în cazul regiilor autonome de interes local și 16,7% în cazul societăților comerciale de interes local, fapt care creează premisele cuprinderii în acțiuni de verificare a tuturor ordonatorilor principali de credite, cel puțin odată la 3 ani, potrivit *Metodologiei de elaborare, modificare și monitorizare a realizării programului de activitate al Curții de Conturi*.

3. Informații privind rezultatele acțiunilor de audit încheiate

Rezultatele activității desfășurate de către Camera de Conturi Bistrița-Năsăud în anul 2021, urmare misiunilor de audit financiar și audit de conformitate (control) la entitățile finanțate din bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale de pe raza județului Bistrița-Năsăud sau aflate în subordinea acestora, sunt consemnate în rapoartele de audit și control întocmite de către auditorii publici externi, care cuprind constatări privind abaterile de la legalitate și regularitate cauzatoare sau nu de prejudicii, precum și cazurile de nerespectare a principiilor de economicitate, eficiență și eficacitate în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale.

Structura și valoarea abaterilor financiar-contabile, abaterilor generatoare de venituri suplimentare și a abaterilor cauzatoare de prejudicii se prezintă sintetic în tabelul de mai jos:

mii lei

	Estimări abateri constatate	Accesorii	Total estimări
1.Venituri suplimentare	374	36	410
2.Prejudicii	867	60	927
3.Abateri financiar-contabile	38.497	0	38.497
Total sume	39.738	96	39.834

Tabel 12-Rezultatele acțiunilor desfășurate în anul 2021 în domeniul finanțelor publice locale

4. Sumele estimate ale abaterilor constatate la nivelul entităților verificate

Valoarea și structura abaterilor constatate la nivelul entităților verificate în anul 2021 se prezintă conform datelor evidențiate în tabelul următor:

mii lei

	Venituri suplimentare	Prejudicii	Abateri financiar contabile
1. U.A.T.J. Bistrița-Năsăud	0	65	3.995
Activitatea proprie	0	65	3.995
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Bistrița-Năsăud	0	0	0
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Beclean	0	0	0
Complexul Muzeal Județean Bistrița-Năsăud	0	0	0
Serviciul Public Comunitar de Evidența Persoanelor Bistrița	0	0	0
2. U.A.T.M. Bistrița	55	117	414
Activitatea proprie	55	48	47
Direcția de Administrare a Piețelor	0	0	0
Direcția de Servicii Publice	0	69	261
Politia Locală	0	0	106
Liceul de Muzică „Tudor Jarda”	0	0	0
Liceul Tehnologic Forestier	0	0	0
Școala Gimnazială nr. 1 Bistrița	0	0	0
Școala Gimnazială „Lucian Blaga”	0	0	0
Școala Gimnazială nr. 4	0	0	0
Grădinița cu Program Prelungit „Rază de Soare”	0	0	0
Grădinița cu Program Prelungit „Căsuța cu povești”	0	0	0
Grădinița cu Program Prelungit nr.	0	0	0

2			
Grădinița cu Program Prolungit nr. 3	0	0	0
Grădinița cu Program Prolungit nr. 12	0	0	0
3. U.A.T.O. Beclean	25	134	31
Activitatea proprie	25	133	13
Colegiul Național „Petru Rareș” Beclean	0	1	18
Liceul Tehnologic Agricol Beclean	0	0	0
Școala Generală „Grigore Silași” Beclean	0	0	0
4. U.A.T.O. Sângeorz-Băi	67	13	1.147
Activitatea proprie	67	13	1.140
Centrul Cultural „Iustin Sohorca”	0	0	7
Grădinița cu program prelungit Sângeorz-Băi	0	0	0
5.U.A.T.C. Braniștea	0	8	1.074
Activitatea proprie	0	8	1.074
Școala Gimnazială Braniștea	0	0	0
Școala Gimnazială Cireșoaia	0	0	0
6. U.A.T.C Budești	2	11	149
Activitatea proprie	2	9	149
Școala Gimnazială Budești	0	2	0
7. U.A.T.C. Căianu Mic	13	5	682
Activitatea proprie	13	5	682
Liceul Tehnologic „Ion Căian Românul”	0	0	0
8. U.A.T.C. Chiochiș	0	5	2.871
Activitatea proprie	0	5	2.871
Școala Gimnazială „Iuliu Prodan” Chiochiș	0	0	0
9. U.A.T.C. Chiuza	0	1	1.016
Activitatea proprie	0	1	1.016
Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Chiuza	0	0	0
10. U.A.T.C. Livezile	108	5	2.283
Activitatea proprie	108	5	2.283
Școala Gimnazială Livezile	0	0	0
11. U.A.T.C. Lunca Ilvei	9	35	96
Activitatea proprie	9	35	83
Școala Gimnazială nr.1 Lunca Ilvei	0	0	13
12. U.A.T.C. Mlaș	5	30	8.438
Activitatea proprie	5	30	8.438
Școala Gimnazială „Cardinal Iuliu Hossu” Mlaș	0	0	0
13. U.A.T.C. Monor	0	7	732
Activitatea proprie	0	7	732
Școala Gimnazială „Paul Tanco” Monor	0	0	0
14. U.A.T.C. Nimigea	5	8	294
Activitatea proprie	5	8	294
Școala Gimnazială Nimigea de Jos	0	0	0
15. U.A.T.C. Parva	8	16	0
Activitatea proprie	8	16	0
Școala Gimnazială „Vasile Scurtu” Parva	0	0	0

16. U.A.T.C. Petru Rareș	3	13	519
Activitatea proprie	3	13	519
Școala Gimnazială „Ion Pop Reteganu” Reteag	0	0	0
17. U.A.T.C. Rodna	0	0	1.076
Activitatea proprie	0	0	1.076
18. U.A.T.C. Romuli	3	10	1.402
Activitatea proprie	3	10	1.402
Școala Gimnazială Romuli	0	0	0
19.U.A.T.C. Sânmihaiu de Câmpie*	0	20	9.318
Activitatea proprie	0	20	9.318
Școala Gimnazială Sânmihaiu de Câmpie	0	0	0
20. U.A.T.C. Șieu	21	0	586
Activitatea proprie	21	0	586
Școala gimnazială Șieu	0	0	0
21. U.A.T.C. Șieu-Măgheruș	0	0	843
Activitatea proprie	0	0	843
22.U.A.T.C. Șieu-Odorhei*	0	39	20
Activitatea proprie	0	38	20
Școala gimnazială Șieu-Odorhei	0	1	0
23. U.A.T.C. Teaca	20	93	0
Activitatea proprie	20	93	0
Liceul Teoretic „C.R. Vivu”	0	0	0
Unitatea de Asistență Socială	0	0	0
24. U.A.T.C.Telciu	0	61	200
Activitatea proprie	0	61	200
Liceul Tehnologic Telciu	0	0	0
25.U.A.T.C. Tiha Bârgăului	25	29	350
Activitatea proprie	25	29	322
Școala Gimnazială Tiha Bârgăului	0	0	10
Școala Gimnazială Tureac	0	0	18
26. U.A.T.C. Uriu	22	3	850
Activitatea proprie	22	3	850
Școala Gimnazială Uriu	0	0	0
27. U.A.T.C. Urmeniș	0	132	0
Activitatea proprie	0	132	0
Școala Gimnazială Urmeniș	0	0	0
28. Ocolul Silvic „Izvorul Someșului Mare” R.A.*	11	65	44
Activitatea proprie	11	65	44
29. Ocolul Silvic Maieru R.A.*	3	0	57
Activitatea proprie	3	0	57
30. Ocolul Silvic al Municipiului Bistrița R.A.*	2	1	10
Activitatea proprie	2	1	10
31. Ocolul Silvic Tiha Bârgăului R.A.	3	1	0
Activitatea proprie	3	1	0
32. S.C. Local Serv SRL Năsăud*	0	0	0
Activitatea proprie	0	0	0
Total sume	410	927	38.497

Tabel 13 – Sumele estimate ale abaterilor constatate la nivelul entităților verificate în anul 2021

*)Acțiuni în procedura de valorificare;

III. Obiectivele urmărite și principalele constatări rezultate din acțiunile de audit desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale

1. Obiective urmărite

Cu ocazia acțiunilor de **audit financiar** desfășurate în anul 2021 de Camera de Conturi Bistrița-Năsăud, în baza competențelor și atribuțiilor stabilite de lege, au fost urmărite următoarele obiective:

- ↳ Elaborarea și fundamentarea proiectului de buget pe anul 2020, precum și autorizarea, legalitatea și necesitatea modificărilor aduse bugetului aprobat;
- ↳ Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare;
- ↳ Organizarea, implementarea și menținerea sistemelor de management și control intern (inclusiv audit intern) la entitățile auditate;
- ↳ Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare, în cuantumul și la termenele stabilite de lege;
- ↳ Calitatea gestiunii economico-financiare;
- ↳ Constituirea, utilizarea și gestionarea resurselor financiare privind protecția mediului, îmbunătățirea calității condițiilor de viață și de muncă.

În cazul **acțiunilor de control** desfășurate la unități administrativ teritoriale, regii autonome și societăți comerciale cu capital integral sau majoritar al unităților administrativ-teritoriale, obiectivele generale au constat în:

- ↳ Controlul legalității contractării/garantării, precum și a utilizării și rambursării finanțărilor rambursabile la nivelul unităților administrativ-teritoriale;
- ↳ Controlul privind situația, evoluția și modul de gestionare a patrimoniului unităților administrativ-teritoriale aflate în administrarea ocoalelor silvice;
- ↳ Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al U.A.T. de către societăți comerciale cu capital integral sau majoritar al U.A.T.

Misiunea de **audit al performanței** desfășurată la U.A.T.M. Bistrița a avut ca obiectiv principal evaluarea eficacității asocierilor în participațiune, concesiunii și închirierii bunurilor din domeniul public și privat al municipiului, respectiv a gradului de îndeplinire a beneficiilor realizate prin aceste activități, raportate la nivelul planificat la momentul luării deciziei de valorificare a bunurilor din patrimoniul unității administrativ-teritoriale, în conformitate cu scopul, obiectivele și atribuțiile acesteia, precum și cu strategiile și politicile de dezvoltare.

2. Principalele constatări rezultate din acțiunile de audit/control desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale

A. Audit financiar

Obiectivul general urmărit în misiunile de audit financiar efectuat la unitățile administrativ-teritoriale și la instituțiile publice subordonate este acela de a se obține asigurarea că:

- modul de administrare a patrimoniului public și privat al unităților administrativ teritoriale precum și execuția bugetului de venituri și cheltuieli sunt în concordanță cu scopul, obiectivele și atribuțiile legale, respectă principiile legalității, regularității, economicității și eficacității;
- situațiile financiare sunt întocmite în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil și respectă principiile legalității și regularității oferă o imagine fidelă a poziției și performanței financiare.

În contextul obiectivului general urmărit, auditorii publici externi au exprimat în **13** cazuri „opinie contrară”, iar în **12** cazuri a fost exprimată „opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte”, ceea ce reliefează încă gradul relativ redus de conformare a entităților la principiile și regulile stabilite prin actele normative în vigoare care reglementează constituirea, administrarea și utilizarea fondurilor publice și gestionarea patrimoniului.

Prin acțiunile de audit desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale și verificările efectuate la ordonatorii terțieri din subordine au fost constatate 206 abateri de la legalitate și regularitate, din care:

- abateri generatoare de venituri suplimentare în valoare totală de 410 mii lei;
- abateri cauzatoare de prejudicii în gestionarea fondurilor publice în valoare totală de 927 mii lei;
- nereguli financiar-contabile în valoarea de 38.497 mii lei.

Constatările consemnate în actele de control au avut drept cauze principale: necunoașterea/interpretarea eronată de către personalul de specialitate din cadrul instituțiilor verificate a prevederilor actelor normative aplicabile, nefuncționarea corespunzătoare a sistemului de control intern managerial, neefectuarea misiunilor de audit intern planificate, neorganizarea/desfășurarea defectuoasă a activităților de inventariere a patrimoniului.

Pe structura obiectivelor urmărite în acțiunile de verificare, principalele constatări se prezintă astfel:

a) Elaborarea și fundamentarea proiectului de buget pe anul 2020, precum și autorizarea, legalitatea și necesitatea modificărilor aduse bugetului aprobat

Din verificările efectuate s-a constatat că bugetele unităților administrativ-teritoriale auditate au fost elaborate și aprobate, în general, cu respectarea prevederilor legii bugetare anuale și a legislației specifice privind finanțele publice locale, fiind identificate următoarele tipuri de abateri de la legalitate și regularitate:

➤ nerespectarea reglementărilor legale referitoare la indexarea veniturilor proprii ale bugetului local, la: *U.A.T.C. Chiochiș, U.A.T.C. Parva, U.A.T.C. Petru Rareș, U.A.T.C. Uriu și U.A.T.C. Urmeniș;*

➤ nerespectarea principiului transparenței și publicității în procesul bugetar, prin nepublicarea bugetului de venituri și cheltuieli, a contului anual de execuție, a situațiilor financiare, la: *U.A.T.C. Braniște, U.A.T.C. Chiochiș, U.A.T.C. Petru Rareș, U.A.T.C. Romuli și U.A.T.C. Sânmihaiu de Câmpie;*

➤ nu au fost estimate veniturile la nivelul lor real (bazate pe constatarea, evaluarea și inventarierea materiei impozabile și a bazei de impozitare în funcție de care se calculează impozitele și taxele aferente, evaluarea serviciilor prestate și veniturilor obținute din acestea, precum și pe alte elemente specifice, în scopul evaluării corecte a veniturilor), la: *U.A.T.C. Petru Rareș și U.A.T.C. Tiha Bârgăului.*

➤ neconstituirea fondului de rezervă bugetară la *U.A.T.C. Căianu Mic.*

b) Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare

În acțiunile de audit financiar, la acest obiectiv s-a verificat: modul de organizare și conducere a contabilității; înregistrarea în contabilitate a veniturilor și cheltuielilor entității; organizarea și conducerea evidenței patrimoniului; conducerea evidențelor tehnico-operative și reflectarea lor în evidențele financiar - contabile; reflectarea tuturor operațiunilor financiar - contabile în bilanț și conturile de execuție bugetară; încheierea exercițiului bugetar în conformitate cu normele emise de către MFP; prezentarea situațiilor financiare privind execuția bugetară și situația patrimoniului.

Principalele nereguli financiar-contabile constatate se referă la: neînregistrarea în conturile corespunzătoare de imobilizări corporale a bunurilor imobile realizate din investiții finalizate și recepționate, înregistrări contabile eronate, neconforme cu reglementările contabile în vigoare, menținerea nejustificată în categoria de mijloace fixe a unor bunuri care nu îndeplinesc condițiile legale pentru a fi încadrate în această categorie, etc.

În urma verificărilor efectuate cele mai frecvente abateri de la legalitate și regularitate au constat în:

➤ neînregistrarea sau înregistrarea eronată a unor operațiuni de intrare/ieșire a unor elemente patrimoniale de activ la : *U.A.T.M. Bistrița, U.A.T.O. Beclean, U.A.T.O. Sângeorz Băi, U.A.T.C. Budești, U.A.T.C. Chiuza, U.A.T.C. Lunca Ilvei, U.A.T.C. Monor, U.A.T.C. Romuli,*

U.A.T.C. Șieu Odorhei, U.A.T.C. Sânmihaiu de Câmpie, U.A.T.C. Telciu și U.A.T.C. Tiha Bârgăului;

➤ menținerea nejustificată în evidența analitică pe plătitor și în evidența contabilă a obligațiilor fiscale ale contribuabililor radiati la: *U.A.T.M. Bistrița, U.A.T.O. Beclean, U.A.T.O. Sângeorz-Băi, U.A.T.C. Chiochiș, U.A.T.C. Șieu Odorhei și U.A.T.C. Tiha Bârgăului;*

➤ întocmirea de situații financiare care conțin date eronate sau necorelate la: *U.A.T.J. Bistrița-Năsăud, U.A.T.M. Bistrița, U.A.T.C. Lunca Ilvei, U.A.T.C. Milaș, U.A.T.C. Nimigea și U.A.T.C. Petru Rareș.*

➤ neînregistrarea în conturile corespunzătoare de active fixe a obiectivelor de investiții finalizate, recepționate, date în folosință la: *U.A.T.C. Braniștea, U.A.T.C. Chiochiș, U.A.T.C. Chiuza, U.A.T.C. Livezile, U.A.T.C. Milaș, U.A.T.C. Romuli și U.A.T.C. Sânmihaiu de Câmpie.*

➤ menținerea nejustificată în categoria activelor fixe corporale a unor bunuri materiale care se încadrează în categoria obiectelor de inventar, urmare creșterii valorii de intrare a activelor fixe corporale stabilită prin act normativ la: *U.A.T.C. Braniștea, U.A.T.C. Căianu Mic, U.A.T.C. Nimigea și U.A.T.C. Șieu.*

Principalele cauze care au determinat denaturarea datelor și informațiilor cuprinse în situațiile financiare întocmite de entitățile verificate sunt:

- ✓ necunoașterea tuturor prevederilor legale în domeniul financiar-contabil sau interpretarea eronată a unor prevederi legislative;
- ✓ nerespectarea principiilor contabilității;
- ✓ nefuncționarea corespunzătoare a controlului intern managerial, inclusiv a auditului public intern;
- ✓ nerespectarea prevederilor legale privind inventarierea patrimoniului;

c) Organizarea, implementarea și menținerea sistemelor de management și control intern (inclusiv audit intern) la entitățile auditate

În misiunile de audit financiar desfășurate, auditorii publici externi au procedat la evaluarea sistemului de control intern existent la nivelul fiecărei entități, atât sub aspectul proiectării acestuia, conform prevederilor legale, cât și sub aspectul implementării și funcționării sistemului.

În cadrul celor 25 misiuni de audit financiar, realizate în anul 2021 la unitățile administrativ teritoriale și ordonatorii terțiari din subordine, a fost acordat în toate cazurile calificativul "mediu" nivelului de încredere în controlul intern managerial organizat la nivelul entităților, întrucât auditorii publici externi au concluzionat că acesta nu funcționează în toate situațiile în așa fel încât să prevină producerea erorilor și în consecință acesta nu garantează conformitatea operațiunilor efectuate de entitate cu reglementările și normele legale.

Abaterile constatate în cadrul acestui obiectiv sunt:

➤ Controlul intern nu este organizat și implementat sub toate aspectele, în conformitate cu cadrul legal de reglementare în cazul *U.A.T.O. Sângeorz-Băi, U.A.T.C. Chiuza, U.A.T.C. Petru Rareș, U.A.T.C. Romuli, U.A.T.C. Sânmihaiu de Câmpie și U.A.T.C. Telciu;*

➤ Neorganizarea și neexercitarea controlului financiar preventiv propriu asupra activităților privind constituirea veniturilor publice, în privința autorizării și a stabilirii titlurilor de încasare, precum și a activităților privind reducerea, eşalonarea sau anularea titlurilor de încasare, la *U.A.T.C. Chiuza și U.A.T.C. Uriu;*

➤ Nu s-au realizat în totalitate misiunile de audit cuprinse în planurile anuale, iar misiunile realizate nu acoperă activitățile obligatorii de audit cel puțin o dată la 3 ani conform Legii nr.672/2002 privind auditul public intern la: *U.A.T.C. Braniștea, U.A.T.C. Budești, U.A.T.C. Milaș, U.A.T.C. Romuli, U.A.T.C. Șieu-Odorhei, U.A.T.C. Sânmihaiu de Câmpie, U.A.T.C. Uriu și U.A.T.C. Urmeniș.*

d) Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare, în cuantumul și la termenele stabilite de lege

Abaterile constatate în timpul misiunilor de audit, relevă faptul că nivelul veniturilor proprii încasate nu reflectă potențialul real al unităților administrativ-teritoriale, activitatea de administrare a creanțelor fiscale/nefiscale nedeșfășurându-se în conformitate cu cadrul legal de reglementare.

Constatările înscrise în actele de control întocmite au evidențiat faptul că organele fiscale locale acordă o insuficientă atenție inventarierii materiei impozabile coroborată cu stabilirea stării de fapt fiscale la contribuabilii gestionari.

Prin actele de control întocmite în anul 2021, auditorii publici externi din cadrul Camerei de Conturi Bistrița-Năsăud au identificat următoarele tipuri de abateri:

➤ Nestabilirea, neînregistrarea, neurmărirea și neîncasarea impozitului pe clădiri la: *U.A.T.M. Bistrița, U.A.T.O. Beclean, U.A.T.C. Căianu Mic, U.A.T.C. Chiuza, U.A.T.C. Chiochiș, U.A.T.C. Livezile, U.A.T.C. Lunca Ilvei, U.A.T.C. Parva, U.A.T.C. Petru Rareș, U.A.T.C. Șieu, U.A.T.C. Teaca, U.A.T.C. Tiha Bârgăului și U.A.T.C. Uriu;*

➤ Nestabilirea, neînregistrarea, neurmărirea și neîncasarea impozitului pe teren la: *U.A.T.M. Bistrița, U.A.T.O. Beclean, U.A.T.C. Budești, U.A.T.C. Monor, U.A.T.C. Șieu și U.A.T.C. Romuli;*

➤ Nestabilirea corectă a impozitului pe mijloace de transport la: *U.A.T.C. Căianu Mic, U.A.T.C. Livezile, U.A.T.C. Milaș, U.A.T.C. Nimigea, U.A.T.C. Șieu Odorhei, U.A.T.C. Tiha Bârgăului și U.A.T.C. Uriu;*

➤ Nerespectarea modului de aplicare a facilităților fiscale/înlesnirilor la plată, scutiri, la: *U.A.T.M. Bistrița, U.A.T.O. Sângeorz Băi și U.A.T.C. Livezile.*

Cauzele care au favorizat producerea abaterilor de la legalitate și regularitate care au condus la diminuarea veniturilor cuvenite bugetelor locale sunt în principal:

✓ necunoașterea sau insuficienta aprofundare a legislației fiscale în domeniul impozitelor și taxelor locale, precum și interpretarea eronată a unor prevederi din Codul fiscal și normele de aplicare a acestuia;

✓ lipsa procedurilor formalizate privind impunerea din oficiu a obligațiilor fiscale, în cazul nedeclarării de către contribuabili a bunurilor impozabile;

✓ numărul posturilor și pregătirea profesională a personalului nu permite asigurarea verificării sistematice a declarațiilor de impunere din punct de vedere al respectării tuturor prevederilor legale care le sunt aplicabile;

✓ gradul scăzut de conformare voluntară a unor persoane fizice și juridice privind declararea tuturor bunurilor deținute și activităților desfășurate, care generează obligații față de bugetele locale

e) Calitatea gestiunii economico-financiare

În misiunile de audit financiar desfășurate în anul 2021, la acest obiectiv au fost constatate abateri de la legalitate și regularitate generatoare de venituri suplimentare, cauzatoare de prejudicii cât și nereguli financiar-contabile privind asigurarea administrării și integrității patrimoniului.

Principalele nereguli constatate cu influență asupra calității gestiunii economico-financiare, se regăsesc la următoarele sub obiective:

▪ Efectuarea inventarierii și a evaluării/reevaluării tuturor elementelor patrimoniale la termenul prevăzut de lege, înregistrarea în evidențele cadastrale și de publicitate imobiliară;

▪ Angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare în concordanță cu prevederile legii bugetare și cu destinația stabilită;

▪ Respectarea de către entitatea auditată a principiilor celor 3 E în utilizarea fondurilor publice și administrarea patrimoniului public și privat al statului și al UAT;

▪ Vânzarea și/sau scoaterea din funcțiune a activelor corporale, concesiunea sau închirierea de bunuri proprietate publică și privată a statului și a U.A.T., concesiunea de servicii cu caracter public și asocierile în participațiune;

▪ Post atribuire contract/acord cadru, respectiv executarea și monitorizarea implementării contractului/ acordului cadru.

Abaterile constatate și consemnate în actele de audit financiar privind calitatea gestiunii economico-financiare sunt, în principal, următoarele:

➤ Abateri cu privire la organizarea și efectuarea operațiunii de inventariere a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale entității, deținute cu orice titlu la: *U.A.T.O.*

Sângeorz-Băi, U.A.T.C. Braniștea, U.A.T.C. Lunca Ilvei, U.A.T.C. Milaș, U.A.T.C. Petru Rareș, U.A.T.C. Romuli, U.A.T.C. Șieu, U.A.T.C. Șieu-Odorhei și U.A.T.C. Uriu;

➤ Stabilirea eronată a drepturilor salariale, inclusiv a sporurilor, premiilor și a altor drepturi acordate funcționarilor publici, personalului contractual, cu funcții de conducere, sau care ocupă o funcție de demnitate publică la: *U.A.T.J. Bistrița-Năsăud, U.A.T.O. Sângeorz-Băi, U.A.T.C. Budești, U.A.T.C. Căianu Mic, U.A.T.C. Chiuza, U.A.T.C. Livezile, U.A.T.C. Lunca Ilvei, U.A.T.C. Milaș, U.A.T.C. Monor, U.A.T.C. Nimigea, U.A.T.C. Petru Rareș, U.A.T.C. Romuli, U.A.T.C. Șieu Odorhei, U.A.T.C. Sânmihaiu de Câmpie, U.A.T.C. Teaca, U.A.T.C. Telciu, U.A.T.C. Uriu și U.A.T.C. Urmeniș;*

➤ Plăți nelegale aferente cheltuielilor de capital ca urmare a nerespectării clauzelor contractuale privind prețurile practicate, actualizarea acestora, cantitățile, articolele din ofertele declarate câștigătoare, anexe la contractele încheiate la: *U.A.T.M. Bistrița, U.A.T.O. Beclean, U.A.T.C. Braniștea, U.A.T.C. Milaș, U.A.T.C. Parva, U.A.T.C. Petru Rareș, U.A.T.C. Șieu Odorhei, U.A.T.C. Sânmihaiu de Câmpie, U.A.T.C. Teaca, U.A.T.C. Tiha Bârgăului și U.A.T.C. Urmeniș;*

➤ Nerespectarea competențelor și responsabilităților ordonatorilor de credite în procesul bugetar la: *U.A.T.J. Bistrița-Năsăud, U.A.T.M. Bistrița, U.A.T.O. Beclean, U.A.T.C. Chiochiș și U.A.T.C. Romuli;*

➤ Efectuarea de cheltuieli nelegale/interzise prin actele normative în vigoare la: *U.A.T.C. Budești, U.A.T.C. Monor și U.A.T.C. Romuli;*

➤ Abateri cu privire la constituirea și reținerea garanțiilor materiale/bănești ale persoanelor care îndeplinesc calitatea de gestionar la: *U.A.T.C. Budești, U.A.T.C. Căianu Mic, U.A.T.C. Chiuza și U.A.T.C. Uriu;*

➤ Nerespectarea prevederilor legale privind constituirea și restituirea garanției de bună execuție la: *U.A.T.O. Sângeorz-Băi, U.A.T.C. Braniștea și U.A.T.C. Uriu.*

Abaterile de la legalitate și regularitate, care au influențat calitatea gestiunii economico-financiare, s-au datorat în principal următoarelor cauze:

- interpretarea și/sau aplicarea eronată a legislației aplicabile actualizării valorii lucrărilor la obiectivele de investiții;
- interpretarea și/sau aplicarea eronată a legislației în domeniul salarizării personalului din administrația publică locală;
- neexercitarea de către ordonatorii de credite a atribuțiilor legale privind recuperarea prejudiciilor cauzate patrimoniului instituțiilor auditate;
- efectuarea necorespunzătoare a inventarierii patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale;
- nefuncționarea corespunzătoare a sistemului de control intern/managerial, inclusiv a procedurilor formalizate pe activități.

f) Constituirea, utilizarea și gestionarea resurselor financiare privind protecția mediului, îmbunătățirea calității condițiilor de viață și de muncă

La nivelul județului Bistrița-Năsăud, gestionarea deșeurilor se face integral în cadrul Sistemului de Management Integrat al Deșeurilor, sistem funcțional urmare derulării în perioada 2009-2011 a proiectului "Sistem de management integrat al deșeurilor solide în județul Bistrița-Năsăud".

Prin rapoartele de audit întocmite auditorii publici externi au constatat și consemnat că resursele financiare alocate pentru protecția mediului, îmbunătățirea calității condițiilor de muncă și de viață au fost semnificative ca valoare, plățile reprezentând în general contravaloarea serviciilor de colectare și transport deșeuri menajere, fiind efectuate conform bugetelor aprobate și în concordanță cu reglementările legale în vigoare, nefiind constatate abateri.

B. Audit de conformitate (control)

În anul 2021, Camera de Conturi Bistrița-Năsăud a programat 8 acțiuni de control la 8 entități, din care: 3 unități administrativ-teritoriale, 4 regii autonome de interes local și 1 societate comercială.

Verificările au fost efectuate în baza unor tematici și obiective specifice, cu privire la :

- controlul legalității contractării/garantării, precum și a utilizării și rambursării finanțărilor rambursabile la nivelul unităților administrativ-teritoriale, la: *U.A.T.C. Rodna*, *U.A.T.C. Șieu Măgheruș* și *U.A.T.C. Uriu*;

- controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului unităților administrativ-teritoriale aflate în administrarea ocoalelor silvice, la: *Ocolul Silvic al municipiului Bistrița R.A.*, *Ocolul Silvic "Izvorul Someșului Mare" R.A.*, *Ocolul Silvic Maieru și Regia Publică Locală Ocolul Silvic Tiha Bârgăului R.A.*;

- controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale de către regii autonome de interes local și societăți comerciale cu capital integral sau majoritar al unităților administrativ-teritoriale, la *S.C. Local Serv S.R.L. Năsăud*.

Prin acțiunile de control desfășurate la nivelul regiilor și societăților comerciale de interes local au fost constatate venituri suplimentare în valoare de 19 mii lei, prejudicii în sumă de 67 mii lei în gestionarea fondurilor publice și nereguli financiar-contabile, care au afectat corectitudinea situațiilor financiare cu valoarea de 2.856 mii lei.

Principalele constatări din rapoartele de control întocmite, grupate pe obiectivele din tematicile acțiunilor desfășurate, se referă la:

a) Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare

- Neînregistrarea/înregistrarea eronată în evidența contabilă a dobânzilor datorate în baza creditelor contractate, la: *U.A.T.C. Rodna*, *U.A.T.C. Șieu Măgheruș* și *U.A.T.C. Uriu*;

- Menținerea eronată în evidența contabilă ca imobilizări corporale în curs a unor investiții la active care nu mai există în patrimoniul entității, la *Ocolul Silvic "Izvorul Someșului Mare" R.A.*;

- Neînregistrarea în evidența contabilă a unei creanțe stabilite prin sentință penală la *Ocolul Silvic al Municipiului Bistrița R.A.*;

- Nevirarea în contul special deschis pentru fondul de accesibilizare a pădurilor, a sumelor constituite în acest sens, la *Ocolul Silvic Maieru R.A.*

b) Evaluarea sistemelor de management și control intern

- Neorganizarea sub toate aspectele a controlului intern managerial, în conformitate cu cadrul legal de reglementare, la *Ocolul Silvic Tiha Bârgăului R.A.*;

- Nerealizarea activității de audit public intern, la *Ocolul Silvic "Izvorul Someșului Mare" R.A.*

c) Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor

- Necalcularea și neîncasarea de penalități pentru achitarea cu întârziere a masei lemnoase valorificată către agenții economici, la *Ocolul Silvic al Municipiului Bistrița R.A.* și la *Ocolul Silvic Tiha Bârgăului R.A.*;

- Necalcularea și neîncasarea penalităților de întârziere datorate de furnizori pentru nerespectarea clauzelor contractuale prevăzute într-un contract de achiziții publice, la *Ocolul Silvic "Izvorul Someșului Mare" R.A.*;

- Nestabilirea, neevidențierea, neurmărirea și neîncasarea în totalitate a veniturilor proprii constând în masă lemnoasă contractată, la *Ocolul Silvic Maieru R.A.*

d) Calitatea gestiunii economico-financiare

- Nerecuperarea prejudiciilor cauzate ocolului silvic prin plata unor despăgubiri determinate de nerespectarea clauzelor contractuale, la *Ocolul Silvic Tiha Bârgăului R.A.*;

- Nerespectarea principiilor economicității și eficienței în administrarea patrimoniului public și privat al statului și utilizarea fondurilor publice, prin comercializarea lemnului de foc populației sub prețul de achiziție achitat furnizorilor, la *Ocolul Silvic "Izvorul Someșului Mare" R.A.*;

➤ Diminuarea nelegală a prejudiciilor stabilite prin acte de control, la *Ocolul Silvic "Izvorul Someșului Mare" R.A.*;

➤ Nerecuperarea prejudiciului cauzat ocolului silvic prin plata contravalorii unei confiscări de material lemnos, stabilită de Garda Forestieră Cluj, la *Ocolul Silvic al Municipiului Bistrița R.A.*

C. Auditul performanței

În anul 2021 a fost programată și realizată o misiune de audit al performanței, la U.A.T. Municipiul Bistrița, cu tema **„Eficacitatea asocierii în participațiune, concesionării și închirierii bunurilor din domeniul public și privat al municipiului”**.

Principalele constatări se referă la:

- existența unei baze de date care nu oferă informații operative și complete despre bunurile din domeniul public și privat închiriate/concesionate;

- necuprinderea în procedurile operaționale, a unor modalități de realizare a principalelor activități desfășurate (precizări detaliate), privind administrarea domeniului public și privat;

- clauzele incluse în contractele încheiate în perioada 2018-2020, care nu corespund clauzelor prevăzute în actele normative în domeniu, nu protejează bunurile concesionate și în anumite situații nu aduc efecte benefice instituției;

- neincluderea în contractele de concesiune a unor clauze referitoare la distribuirea în mod echitabil între părți a pierderilor și beneficiilor ce rezultă din schimbarea împrejurărilor, poate să conducă la suportarea de către concedent a tuturor pierderilor cauzate de această schimbare;

- nestabilirea și/sau neutilizarea unor indicatori care să măsoare din punct de vedere calitativ performanța activităților de urmărire a veniturilor din concesiuni și închirieri și care să permită identificarea punctelor slabe și a cauzelor care au determinat nerealizările;

- nerealizare activității de raportare, monitorizare și analiză a gradului de încasare a veniturilor proprii programate, în vederea eliminării disfuncționalităților apărute în funcționarea curentă a compartimentelor și serviciilor funcționale din cadrul entității;

- existența unor bunuri din domeniul public al municipiului (teren piețe, puncte termice) care nu au fost valorificate, reprezentând potențiale surse de venituri;

- veniturile cuvenite bugetului local, nu s-au bazat pe constatarea și evaluarea întregii materii impozabile (stabilirea taxei pe teren aferentă clădirilor închiriate), fapt care a condus la subevaluarea unor venituri proprii cuvenite bugetului local;

- activitatea privind administrarea domeniului public și privat, nu este acoperită suficient prin proceduri specifice, existând riscul îndeplinirii neconforme a activităților din cadrul serviciului administrare patrimoniu și compartiment administrare fond locativ în relaționarea acestora cu alte servicii/compartimente funcționale din cadrul entității;

- lipsa unor indicatori de performanță stabiliți prin regulamente, implementarea parțială a unor proceduri specifice, precum și neefectuarea unor analize periodice privind activitatea de monitorizare a concesiunilor/inchirierilor de bunuri aflate în proprietatea publică și privată, au influențat asupra modului de administrare a patrimoniului în condiții de eficacitate;

- existența unor disfuncționalități ale sistemului propriu de control intern determinate de neimplementarea sau implementarea parțială a procedurilor de lucru privind administrarea domeniului public și privat, precum și lipsa unor analize periodice a activității de monitorizare a realizării veniturilor cuvenite bugetului local din asocieri în participațiune, chirii și redevențe;

- neactualizarea inventarului bunurilor aparținând domeniului public, conform prevederilor O.U.G. nr.57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, astfel încât statutul unității administrativ- teritoriale, nu cuprinde date și informații complete cu privire la administrarea tuturor bunurilor din patrimoniul entității.

Alte aspecte

În anul 2021, la nivelul Camerei de Conturi Bistrița-Năsăud, au fost aplicate un număr de 2 avertismente scrise, pentru abateri privind: nerespectarea prevederilor legale privind achizițiile publice (divizarea contractelor de achiziții publice) la U.A.T.C. Monor și neîntocmirea și nedepunerea lunară la M.F.P. a "Situației privind finanțarea rambursabilă contractată direct, fără garanția statului, sau garantată de unitatea administrativ teritorială" la U.A.T.C. Tiha Bârgăului.

3. Punctul de vedere al entităților controlate/auditate

Rezultatele acțiunilor de audit și control desfășurate de Camera de Conturi Bistrița-Năsăud, în anul 2021, au fost aduse la cunoștința managementului entităților atât pe parcursul acțiunilor, cât și cu ocazia ședințelor de conciliere.

Pentru remedierea deficiențelor constatate, o parte din ordonatorii de credite au dispus în timpul verificărilor măsurile legale pentru înlăturare, astfel:

- corectarea înregistrărilor contabile, înregistrarea în contabilitate a unor bunuri, actualizarea unor proceduri sau dispoziții, fiind remediate 96% din abaterile financiar contabile constatate;

- înregistrarea veniturilor suplimentare stabilite în evidența fiscală și încasarea parțială a acestora, 40 mii lei, reprezentând ~10% din totalul veniturilor suplimentare constatate;

- recuperarea a 34% din prejudiciile stabilite, respectiv a sumei de 321 mii lei.

Au existat însă și entități la care, deși unele abateri au fost constatate și remediate cu ocazia acțiunilor anterioare, acestea s-au regăsit din nou în execuția bugetului anului 2020, fapt ce conduce la concluzia că măsurile luate de factorii decizionali au fost punctuale, conjuncturale, fără a se avea în vedere respectarea permanentă a dispozițiilor legale.

IV. Concluzii și recomandări

Urmarea misiunilor de audit desfășurate în anul 2021, având în vedere abaterile de la legalitate și regularitate constatate, cu impact asupra veniturilor și cheltuielilor bugetare, a reflectării corecte a patrimoniului unităților administrativ-teritoriale, precum și a exactității și realității datelor prezentate în situațiile financiare, se pot formula următoarele **concluzii**:

- ✦ insuficienta preocupare a managementului instituției pentru asigurarea acurateței datelor prezentate în situațiile financiare și a respectării principiilor transparenței și publicității în procesul bugetar;

- ✦ managementul financiar nu este guvernat în totalitate de buna gestiune economico-financiară, concluzie susținută de faptul că, conturile de execuție bugetară auditate la cei 25 ordonatori principali de credite, nu au îndeplinit condițiile legale pentru acordarea certificatului de conformitate.

- ✦ în marea majoritatea a cazurilor, entitățile verificate nu au asigurat funcționarea corespunzătoare a sistemului de control intern, astfel încât aceste activități nu și-au atins scopul pentru care au fost instituite, respectiv evaluarea și îmbunătățirea eficienței și eficacității sistemului de conducere bazat pe gestiunea riscului, a controlului și a proceselor de administrare și nu a fost în măsură să ofere asigurări și consiliere conducerii pentru o mai bună administrare a veniturilor, a cheltuielilor publice și administrării patrimoniului;

- ✦ subevaluarea importanței controlului financiar preventiv propriu și a auditului intern, rolul acestor controale fiind apreciat, în cele mai multe cazuri, ca unul formal;

- ✦ neorganizare/organizarea necorespunzătoare a compartimentelor din cadrul unităților administrativ teritoriale implicate în administrarea creanțelor bugetului local;

- ✦ nerespectarea reglementărilor legale referitoare la fundamentarea veniturilor bugetului local coroborată cu neexercitarea rolului activ al organelor fiscale în identificarea materiei impozabile și stabilirea din oficiu a creanțelor bugetului local;

- ✦ neutilizarea tuturor pârgurilor legale pentru colectarea veniturilor de la contribuabili persoane fizice și juridice, cu consecința neasigurării resurselor de finanțare a activităților și acțiunilor prevăzute prin buget;

- ✦ lipsa unei evidențe clare a bunurilor aparținând domeniului public și privat, a contractelor care afectează administrarea și gestionarea patrimoniului public și privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale, denotă din partea conducerii entităților verificate o preocupare redusă în ceea ce privește evidențierea și urmărirea contractelor de concesiune/închiriere a bunurilor din patrimoniul public și privat, de urmărire și încasare a tuturor veniturilor din concesiuni și închirieri;

Concluzia generală care se desprinde este aceea că față de exercițiile financiare anterioare se remarcă o îmbunătățirea a modului de întocmire a situațiilor financiare, concluzie susținută de diminuarea atât ca număr cât și ca valoare a abaterilor constatate și de disponibilitatea managementului acestor entități de a dispune măsurile legale pentru înlăturarea

operativă a abaterilor de la legalitate și regularitate atât în timpul misiunilor de audit cât și în cadrul termenelor de ducere la îndeplinire a măsurilor /recomandărilor formulate prin decizii/scrisori.

Recomandările formulate pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate constatate în acțiunile de audit au vizat, în principal următoarele:

✎ Fundamentarea bugetului inițial și a modificărilor aduse pe parcursul exercițiului bugetar pe cele două secțiuni (secțiunea de funcționare și secțiunea de dezvoltare), având la bază inventarierea și estimarea corectă și reală a veniturilor posibile de realizat, în paralel cu stabilirea cheltuielilor posibil de realizat, având în vedere principiul bunei gestiuni financiare;

✎ Disponerea măsurilor legale care să asigure respectarea principiilor transparenței și publicității în procesul bugetar;

✎ Reflectarea în contabilitate a operațiunilor economico-financiare derulate, în funcție de conținutul economic al acestora, cronologic și sistematic, cu respectarea principiilor și regulilor contabilității pe bază de angajamente, cu respectarea structurii și conținutului prevăzut de reglementările emise de Ministerul Finanțelor Publice;

✎ Implementarea sistemului de control intern managerial, inclusiv a auditului intern, astfel încât acesta să fie un instrument util managementului entității în îndeplinirea atribuțiilor legale;

✎ Stabilirea corectă și reală a veniturilor proprii ale bugetelor locale, atât a celor fiscale de natura impozitelor și taxelor locale cât și a celor nefiscale provenind din venituri de natura redevențe, chirii, amenzi, etc., în cuantumul și la termenele stabilite potrivit prevederilor legale cât și în contractele de concesiune sau închiriere încheiate;

✎ Creșterea gradului de colectare a veniturilor proprii prin identificarea tuturor surselor de venit, întreprinderea măsurilor specifice pentru încasarea acestora, inclusiv a măsurilor de executare silită, pentru a se evita prescrierea dreptului la acțiune;

✎ Inventarierea elementelor de activ, datorii și capitaluri proprii cu respectarea prevederilor legale, acordând atenție cuvenită confirmării soldurilor conturilor de creanțe și datorii, inventarierea bunurilor aparținând domeniului public sau privat al unităților administrativ – teritoriale în vederea cunoașterii situației reale a patrimoniului public, asigurarea integrității patrimoniului;

✎ Stabilirea întinderii prejudiciilor create bugetelor publice prin plata unor cheltuieli - de personal, bunuri și servicii și de capital, efectuate cu încălcarea reglementărilor legale și disponerea măsurilor legale care să asigure recuperarea;

✎ Constituirea garanției pentru contractele de concesiune aflate în derulare, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare, în scopul asigurării autorității contractante de îndeplinirea la termen a obligațiilor contractuale;

✎ Evaluarea/reevaluarea activelor fixe și înregistrarea la valoarea justă la data întocmirii situațiilor financiare, în conformitate cu prevederile legale.

Cu toate că anul 2021 este cel de-al doilea an consecutiv în care criza generată de pandemia COVID -19 a influențat semnificativ activitatea entităților auditate dar și activitatea Camerei de Conturi Bistrița-Năsăud, constatăm că unele procese importante în activitatea de audit precum **digitalizarea, automatizarea, comunicarea la distanță, au generat impact pozitiv** în activitățile desfășurate în acest an.